

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/wydawnictwo/czasopisma/popularnonaukowe-1/biuletyn-ipn/137620,Biuletyn-IPN-nr-122021-Wygnani-z-Kresow-Wschodnich.html>
27.02.2026, 18:00

„Biuletyn IPN” nr 1-2/2021 - Wygnani z Kresów Wschodnich

[Czasopisma](#)

Do pobrania:

[SPIS TREŚCI - „Biuletyn IPN” nr 1-2/2021 \(pdf, 4.68 MB\)](#)
[„Biuletyn IPN” nr 1-2/2021 - Wygnani z Kresów Wschodnich \(pdf, 44.57 MB\)](#)

Opis

Koniec II wojny oznaczał dla wielu Polaków konieczność opuszczenia rodzinnych siedlisk na ziemiach zabranych Polsce przez Związek Sowiecki. Stłoczeni w towarowych wagonach wyruszyli z niewielką częścią swego dobytku w podróż w nieznane. Po tygodniach tułaczki trafiali zwykle na opuszczane przez Niemców ziemie zachodnie. Ich los, a także losy oddziałów partyzanckich przerzucanych na teren pojałtańskiej Polski to główny temat najnowszego numeru „Biuletynu IPN”.

W numerze przedstawiamy także tematy z późniejszych okresów PRL: wizytę Edwarda Gierka w Szczecinie i Trójmieście po Grudniu '70; zmiany w konstytucji w 1976 r. i ich wpływ na powstanie jawnej opozycji; powstanie Niezależnego Zrzeszenia Studentów w 1981 r.; a także kres PZPR. Prezentujemy sylwetki osób zasłużonych dla spraw kresowych: Jan Platera-Gajewskiego, ks. Romana Dzwonkowskiego i Władysława Siemaszki.

Do „Biuletynu IPN” dołączyliśmy płytę DVD z filmem fabularnym: *Skarga*, w reż. Jerzego Wójcika. Film nawiązuje do masakry z Grudnia '70.

[„Biuletyn IPN” jest dostępny również w prenumeracie.](#)

SPIS TREŚCI

Wysiedleńcy z Kresów Wschodnich

- Grzegorz Chajko - Ekspatriacja. Przymusowe przesiedlenia Polaków do „nowej Polski”
- [Paweł Naleźniak - Problemy adaptacyjne. Początki życia Kresowian na Ziemiach Zachodnich i Północnych powojennej Polski \(PDF do pobrania\)](#)
- Jan Szumski - „Kwestia polska” na sowieckiej Białorusi
- Bogusław Tracz - Byle nie dalej na zachód! Polacy z Kresów na Górnym Śląsku
- Kazimierz Krajewski, Tomasz Łabuszewski - Operacja „Zachód” [ewakuacja AK z Kresów Północno-Wschodnich 1945-1946]
- Piotr Niwiński - Eksterytorialny Okręg Wileński
- Tomasz Balbus - Eksterytorialny Okręg Lwowski AK-WiN i jego rozbieżność przez bezpieczeństwo
- Mariusz Maszkiewicz - Ekspatriacja i repatriacja. Polityka PRL i III RP wobec rodaków na Kresach

Sylwetki

- Adam Hlebowicz - „Nie damy pogrześć mowy”. Jan Plater-Gajewski (1909–1998)

Komentarze historyczne

- Sebastian Ligarski - „Pomożecie?” Edward Gierek w Szczecinie i Gdańsku (24/25 stycznia 1971 roku)
- Andrzej Boboli - Zmiany w konstytucji PRL [1975–1976]
- Cecylia Kuta - Sprzeciw wobec zmian konstytucji PRL. Narodziny jawnej opozycji antykomunistycznej [List 59 z grudnia 1975 r.]
- Radosław Peterman - „Ja już jestem magistrem, a wy jeszcze nie”. Walka o Niezależne Zrzeszenie Studentów [Łódź 1981]
- [Dariusz Zalewski - PZPR - partia władzy, pieniędzy i bezwstydu \(PDF do pobrania\)](#)

Polskie Rodziny

- Kinga Hałacińska - Ocalał, by dać świadectwo. Władysław Siemaszko

Pisarze Niepodległości

- Marek Klecel - Ocalona z zagłady. Żywot heroiczny Zofii Kossak (1889–1968)

Pożegnanie

- Adam Hlebowicz - Na samotnej widcie. Wspomnienie o ks. prof. Romanie Dzwonkowskim SAC (1930–2020)
 - Śp. Szczepan Siekierka
- [Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)